

A bankok késedelmes kintlévőségei 2009. év végén (Összefoglaló a 8AP tábla eredményeiről)

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete a részvénytársasági formában működő bankok részére, az általuk nyújtott hitelek hátralékosságára, ingatlanfedezeti jellemzőire, illetve értékvesztési fedezetére vonatkozóan rendkívüli adatszolgáltatást írt elő. Az adatszolgáltatásban részt vett bankok¹ jelentései alapján az alábbiak állapíthatók meg:

1. A jelentést küldő bankok 2009. december végén összesen 5 millió 933 ezer hitelszerződéssel rendelkeztek, ami a szeptemberi állományhoz képest 2,2%-os, éves viszonylatban pedig 4,4%-os csökkenést jelent. Darabszám alapján, év végén az összes hitelszerződés 95,4%-a háztartásokkal, további 2,9%-a mikro-, kis- és középvállalkozásokkal (KKV) szemben állt fenn. A 2009-es év során a lakossági hitelszerződések száma 3,8%-kal csökkent, a KKV-hitelek száma pedig az utolsó negyedévben mérséklődött ugyan, de éves szinten még így is 6,1%-kal növekedett.

2009. december végén összesen 1 millió 757 ezer hitelszerződéssel kapcsolatosan állt fenn valamilyen fizetési késedelem, ami darabszám alapján az összes szerződés 29,6%-át teszi ki. Ez 1,9 százalékponttal magasabb a harmadik negyedév végi arányhoz képest. A késedelmes hitelek száma a teljes évet tekintve 32,2%-kal gyarapodott. Az említett növekedés döntően (26,2%) az első félévben következett be, amit egy kisebb mértékű, 0,3%-os csökkenés követett a harmadik negyedévben. Az év utolsó három hónapja azonban újabb, 4,8%-os emelkedést hozott. December végén a lakossági hitelek 29,2%-ával, ezen belül a jelzáloghitelek 17,8%-ával, a KKV-hitelek 34%-ával, valamint a lakossági és a KKV-körön kívüli vállalati hiteleket is tartalmazó egyéb hitelek 44,8%-ával kapcsolatban merült fel fizetési késedelem.

A korántsem egységes nemzetközi gyakorlat által leggyakrabban nem-teljesítőként definiált 90 napon túli késedelem december végén 755,5 ezer banki hitelszerződéssel kapcsolatban állt fenn, mely a szeptemberi adatokhoz képest 9,5%-os növekedésnek felel meg. Ennek 93%-a, több mint 700 ezer szerződés a lakossági hitelezéshez köthető. Emellett 32,5 ezer a KKV-körrel szemben, további 22,5 ezer pedig egyéb ügyfelekkel szemben fennálló követelés volt. A 90-napos késedelmek száma a 2009-es év során összesen 47,2%-kal; a lakossági hitelezésnél pedig 46,6%-kal gyarapodott. Az említett tartósságú fizetési késedelembe esett hitelszerződések aránya december végén darabszám szerint 12,7%-os, a lakossági körben pedig 12,4%-os, ezen belül a jelzáloghitelek esetében 5,9%-os volt. Mindez számottevő tizenkét havi növekedést képvisel. 2008 végén a 90 napon túli fizetési késedelemmel érintett szerződések aránya darabszám szerint 8,3%-os, a lakossági körben 8,1%-os, az utóbbin belül a jelzáloghitelek esetében 4,6%-os volt. A 90 napon túl késedelmes szerződések gyarapodása az év második felében is folytatódott, de az első félévhez képest lassuló ütemben.

2. 2009. év végén a jelentő bankokkal szemben ügyfeleknek összesen 19 551 milliárd forint hiteltartozása állt fenn. Az említett tartozás összege az elmúlt egy év alatt 6,5%-kal csökkent, ezen belül is az utolsó három hónapban 3,4 százalékpontos a visszaesés. A teljes

¹ Részvénytársasági hitelintézetek, kivéve a KELER-t és az Eximbankot.

évvégi tartozásállomány 35%-a a háztartások, 19,2%-a KKV-szektor, 45,7%-a pedig egyéb ügyfelek adóssága volt. A lakossági tartozásállomány 12 hónap alatt 1,3%-kal nőtt, az egyéb ügyfeleket terhelő tartozásállomány pedig 13,5%-kal csökkent. A KKV szektor hitelállománya pedig 2009. január és június között 1,5%-kal bővült, majd az év további részében az állomány növekvő mértékben mérséklődött, decemberig éves szinten 1,2%-os csökkenést eredményezve.

A hitelállomány egészét tekintve a lejárt tartozás² aránya egy év alatt megkétszereződött, a 2008. év végi 2,5%-ról 5%-ra emelkedett. A lakossági hiteleknél is hasonló trend figyelhető meg: a lejárt tartozás aránya egy év alatt 1,8%-ról 3,8%-ra nőtt. Az összes lejárt hiteltartozás abszolút mértéke 2009. végén 971,5 milliárd forintot tett ki, növekedése az év során lassuló ütemben zajlott.

A teljes banki hitelállományon belül a késedelem által érintett tartozás összege december végén 2843,5 milliárd forint volt, amelyen belül a lakossági állomány 1489,5 milliárd forintot tett ki. A késedelmes állomány 2009. során lendületesen, 40,5%-kal nőtt. Különösen gyors, 59,8%-os volt a gyarapodás a lakossági hitelek körében. Az említett gyors növekedés azonban csak az év első felére volt jellemző. 2009. második felében a teljes késedelmes állomány már 1,3%-kal csökkent, a lakossági hitelek késedelmes állományának gyarapodása pedig 2,8%-osra lassult.

A fizetési késedelemmel érintett hitelszerződések tartozás-állományának az összes hiteltartozáson belüli aránya 2009. első felében 9,7%-ról 14,1%-ra nőtt, majd a harmadik negyedévben 13,8%-ra csökkent, az évet pedig 14,5%-on zárta. Ugyanebben az időszakban a háztartásokkal szemben fennálló késedelmes állomány aránya 13,8%-ról előbb hat hónap alatt 21,3%-ra nőtt, a következő három hónapban enyhén, 20,9%-ra csökkent, december végére pedig 21,8%-os szintre emelkedett. Hasonló tendencia érvényesült a KKV-körrel és az egyéb banki ügyfelekkel szemben fennálló hitelállományok tekintetében is. A késedelemmel érintett állomány súlya december végén a KKV-szektor esetében 18,4%-os, az egyéb ügyfelek esetében 7,4%-os volt.

A 90 napon túli fizetési késedelem által érintett állomány aránya a teljes hitelállományon belül az év első felében 2,8%-ról 4,8%-ra, majd a második felév során, lassuló ütemben, 5,9%-ra emelkedett. A lakossági hitelek esetében a 90 napon túli állomány aránya 2008 végén 3,2%-ot ért el, majd júniusig 5,9%-ra és szeptemberig 6,8%-ra emelkedett, év végére pedig 7%-ot ért el. December végén a hasonló arány a KKV-szektor esetében 9,8%-os, az egyéb banki ügyfelek esetében pedig mindössze 3,5%-os volt.

A fentiek alapján megállapítható, hogy fizetési késedelmek, illetve súlyos késedelmek mindeddig jóval nagyobb gyakorisággal jöttek létre az átlagosnál kisebb méretű hitelek körében, illetve hogy 2009-es évben a fennálló késedelmek átlagos súlyossága érdemi mértékben fokozódott. A fizetési késedelem által érintett összes állomány az év első felében gyorsan nőtt, a második felévben viszont gyakorlatilag stagnált.

² Lejárt tartozás a jelen adatszolgáltatás szempontjából az a teljes, tőke, kamat és egyéb kötelezettségeket tartalmazó összeg, amellyel az ügyfél banki hitelszerződéssel kapcsolatban fizetési késedelemben van, illetve amit a hitelintézet lejárttá tett. Teljes tartozás alatt pedig az ügyfél teljes hiteltartozását értjük, a lejárt tartozásoknál meghatározott részletes tartalommal.

3. A rendkívüli adatszolgáltatás eredményei szerint a banki gyakorlatban terjedőben van a hiteltartozások átstrukturálása, átütemezése. A jelentő bankok 2009. december végén 61 060 átütemezett hitelszerződést tartottak nyilván, amelynek 96,2%-a a lakossági hitelek körében merült fel. Az átütemezett állomány ugyanebben az időpontban 371 milliárd forintot tett ki, melynek 52%-át a lakossági hitelek, 32%-át pedig a KKV-kör hitelei adták. A 2009-es évben az átütemezett hitelszerződések darabszáma 147%-kal, az átütemezett állomány 114%-kal növekedett.

Az átütemezett hitelszerződések darabszám szerinti aránya 2009. év végén a teljes szerződésszám 1%-a, állományi aránya a teljes állomány 1,9%-a volt. A lakossági körben a hasonló arányszámok 1,04%-os, illetve 2,8%-os szinten alakultak. A fenti adatok tanúsága szerint az átütemezés a késedelmességgel ellentétben az átlagosnál nagyobb méretű hitelek esetében vált jellemzővé.

4. A rendkívüli adatszolgáltatás 2009. december végén, a szerződések darabszáma alapján a lakossági hitelek 20,1%-a, illetve a KKV-hitelek 8,8%-a mögött azonosított ingatlanfedezetet; utóbbi a harmadik negyedév végén tapasztalt 11,4%-hoz képest jelentős mértékű visszaesést testesít meg. A hitelező bankok által nyilvántartott hitelbiztosítéki érték alapján a fedezetül lekötött ingatlanok a lakossági jelzáloghitelekkel kapcsolatos összes tartozásnak átlagosan 174%-át, a lakossági kombinált, vagyis vegyes fedezetű hiteltermékek esetében átlagosan 144,5%-át fedezték.

A késedelemmel, illetve súlyos késedelemmel érintett állományok körében az ingatlanfedezet gyakorisága a késedelem súlyosságával fordított arányosságot mutat. 2009. végén a szerződés szerint teljesítő lakossági tartozásoknak darabszám szerint 23,2%-a, a késedelmes hasonló állománynak viszont mindössze 12,2%-a, a 90 napon túli késedelmű állománynak pedig 9,6%-a rendelkezett ingatlanfedezettel. A KKV-hitelek körében a hasonló arányok ugyanebben az időpontban 11,5%-os, 3,6%-os és 3%-os szinten alakultak.

A végrehajtási, vagy egyéb tartozásrendezési eljárás alá vont, valamint a bankok által eladott követelésekben érintett, a hitelek fedezetül szolgáló lakóingatlanok együttes darabszáma 2009-ben 19 116 volt, amely 74%-os növekedést képvisel az előző évhez viszonyítva, s 63%-osat szeptemberhez képest. A végrehajtási eljárás alá vont ingatlanok 26%-os növekedése mellett az egyéb eljárás alá vont ingatlanok száma 384%-kal gyarapodott, az eladott követelésekben érintett lakóingatlanok száma pedig 90%-kal nőtt. Mindez érdemi változást jelez a bankok behajtási gyakorlatában.

5. A banki jelentések 2009. év végén összesen 709 milliárd forint összegű megképzett értékvesztési állományt azonosítottak. Ez a teljes hitelállomány bruttó értékének 3,6%-át tette ki, ami a 2008-as arálynak éppen a kétszerese. Az értékvesztési állomány 2009. első felében 39,2%-kal, az év első kilenc hónapja során 61,2%-kal, s a teljes évet tekintve pedig 87,5%-kal gyarapodott.

A december végi értékvesztés-állomány 33,1%-a lakossági hitelekkel, 35,7%-a KKV-körnek nyújtott hitelekkel, 31,2%-a pedig az egyéb ügyfeleknek nyújtott hitelekkel kapcsolatban került elszámolásra. Ebben az időpontban a lakossági hitelek esetében az értékvesztés-állomány a teljes hitelállomány bruttó értékének 3,4%-át, a KKV-hitelek esetében 6,7%-át, az egyéb ügyfelekkel szembeni kihelyezések esetében pedig 2,5%-át tette ki. A lakossági hitelek közül a jelzáloghitelek értékvesztési aránya 1,7%-os, az egyéb hitelek értékvesztési aránya pedig 11,3%-os volt.